

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus: Obrovský rozdíl evropského a amerického myšlení

Ivo Strejček: Močálem černým kolem bílých skal

Jiří Weigl: Gordický uzel mírových dohod

Jiří Weigl: D. Trump a šance na mír na Ukrajině

Filip Šebesta: Trumpův návrat

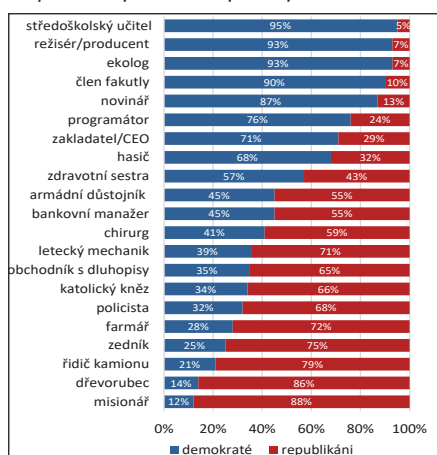
Václav Klaus: Na co Merkelová v pamětech zapomněla

Ivo Strejček: Tohle myslíte vážně, ministře Beku?

Ladislav Ják: Bezalternativní doba

LEDNOVÝ GRAF IVK

Kdo koho v Americe volí
politické preference podle profesí v USA

Zdroj: Zippia a Aktuálně.cz

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 31. 1. 2025

Obrovský rozdíl evropského a amerického myšlení

Václav Klaus

Věnovat tento týden páteční glosu něčemu jinému než Trumpově inauguraci, než glosovat zahájení jeho velkolepého tažení americkou a světovou politikou, není možné. Už jsem sice měl možnost o tom mluvit v televizi, ale to není ono. V rádiu či televizi vyslovená slova rychle mizí. Je třeba je dát i na papír.

Mnohé už bylo za uplynulé čtyři dny (teprve čtyři dny!) řečeno a napsáno, asi není možné přijít s něčím úplně novým, ale jistě rekapitulace je potřebná.

V inauguračním projevu byla samozřejmě řada zásadních formulací, nad kterými musí konzervativní, pravicový člověk jásat. Trump vyhlásil a svým exekutivním příkazem provedl odchod USA z Pařížské klimatické dohody, protože dobře ví, že zelená ideologie ztělesněná v novém Green Dealu znamená likvidaci americké ekonomiky a amerického stylu života.

Řekl jsem „velkolepé tažení“. Ukazuje se obrovský rozdíl evropského a amerického myšlení. Inaugurační projev amerického prezidenta – svou směsicí na straně jedné odvážných, zásadních, ideových formulací a na straně druhé bombastických výroků ve stylu americké barnumské reklamy jako např. „sunlight is pouring over the entire world“ (od mé inaugurace „sluneční světlo zalévá celý svět“) – je těžké jednoznačně hodnotit. Něco takového nemůže být v Evropě jako prezidentský inaugurační projev vysloveno. Nikdo nemůže říci „we will be the envy of every nation“ (bude nám závidět každá země) nebo „from this moment on, America's decline is over“ (od této chvíle je úpadek Ameriky u konce). Jako politik

v Evropě bych si dovilil ve svém inauguračním projevu říci něco jako „udělám všechno proto, aby úpadek naší země skončil“, ale to je úplně jiná věta.

V inauguračním projevu byla samozřejmě řada zásadních formulací, nad kterými musí konzervativní, pravicový člověk jásat. Trump vyhlásil a svým exekutivním příkazem provedl odchod USA z Pařížské klimatické dohody, protože dobře ví, že zelená ideologie ztělesněná v novém Green Dealu znamená likvidaci americké ekonomiky a amerického stylu života. Trump současně oznámil odchod USA ze Světové zdravotnické organizace (WHO), protože ji správně viní ze zneužití covidové epidemie k potlačení demokracie ve světě. Trump

EDITORIAL

Dovolím si na počátku prvního editoria v roce 2025 parafrázovat slova Václava Klause z úvodního textu tohoto vydání. Je totiž pravdou, že věnovat lednový Newsletter IVK něčemu jinému než inauguraci 47. prezidenta Spojených států Donalda Trumpa není možné.

Trumpovu politickému comebacku jsme v různých jeho fázích věnovali poměrně velkou část naší pozornosti. I proto kromě textů na následujících stránkách v lednu vyšla nová publikace *Trumpův návrat: co čekat?*, o níž si můžete více přečíst v předmluvě přetištěné v tomto čísle. Je to po knize *Bezvýhodný marasmus*, jejíž obsah je bohužel stále (někdo by řekl dokonce, že stále více) aktuální, mimochodem již druhá publikace nového roku.

Václav Klaus ve svém úvodním komentáři přináší reflexi Trumpova inauguračního projevu a klíčových otázek, jež v něm byly představeny, ale také politického či minimálně rétorického stylu, se kterým k nim bude přistupováno a který se tolik liší od toho, co jsme zvyklí slyšet z útroby bruselských institucí. Také Ivo Strejček se ve svém textu zevrubně věnuje konkrétním politickým tématům Trumpovy nastupující administrativy. Jiří Weigl ve dvou

(Pokračování ze strany 1)

komentářích nad dvěma konflikty odehrávajícími se v naší blízkosti, na Blízkém východě a na Ukrajině, poukazuje na problematičnost a komplexnost jejich případného řešení, které není ani po nástupu Donalda Trumpa zdaleka automatické, jak si někteří lidé poněkud bláhově myslí.

Na dalších stránkách pak naleznete již zmiňovanou předmluvu nové knihy. Glosu Václava Klause o pamětech Angely Merkelové a úloze, kterou mu v níh přisoudila. Komentář Ivo Strejčka nad další „reformou“ školství a revizí osnov nebo fejeton Ladislava Jakla s názvem *Bezalternativní doba*.

Filip Šebesta

oznámil lidem, že má smysl si zase koupit auto se spalovacím motorem, protože – jak opakovaně sliboval ve své volební kampani – „we will drill, baby, drill“ (ropu budeme těžit i nadále). Trump se nepřímo vyjádřil ke geopolitickým problémům současného světa zejména tím, co ve svém projevu vů-

bec nezmínil. Snad si lidé v Evropě všimli, že v tomto projevu nezaznělo slovo Rusko, Ukrajina, Evropa, natož Evropská unie. Tím jasně naznačil, jaký význam této části světa dává.

Trump oznámil lidem, že má smysl si zase koupit auto se spalovacím motorem, protože – jak opakovaně sliboval ve své volební kampani – „we will drill, baby, drill“.

Řekl tam i několik velmi nestandardních, politicky vysoce nekorektních věcí, což jenom potvrzuje Trumpovu nevyzpytatelnost. My však víme, že on není nepopsaný list (díky svému minulému prezidentování), že není blázen, jak se ho snaží vyličít někteří jeho největší odpůrci zejména v Evropě a v České republice, současně však víme, že není spasitelem a že nedokáže zázraky. Za zázrak já považuji jen a jedině jeho listopadové zvolení.

V něčem provokuje pro mne zbytečně, ale já nejsem hráč riskantních karetních her,

který chce přestřelením při svém licitování získat psychologickou výhodu. Nevíme, jak vážně myslí záměr znovuzískat Panamský průplav (a Grónsko) a jestli chce opravdu přejmenovat Mexický záliv.

Snad si lidé v Evropě všimli, že v tomto projevu nezaznělo slovo Rusko, Ukrajina, Evropa, natož Evropská unie. Tím jasně naznačil, jaký význam této části světa dává.

Není jasné ani to, jaké má představy o možnosti zrealizovat některé své dříve vyhlášené iniciativy. Jako někdo, kdo v roce 1996 při formulaci vládního prohlášení své druhé vlády slíbil vytvořit u nás tzv. „antibyrokratickou komisi“ a kdo ví, jak tento projekt selhal (protože přebujelou byrokracií dalšími komisemi vyřešit opravdu nejde), mám obavu, že v tomto smyslu ani Trump uspět nemůže.

Ale je to obrovský krok vpřed.

Lidovky.cz, 24. 1. 2025

Močálem černým kolem bílých skal

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

Inaugurační řeč Donalda Trumpa byla velkolepá. Odečteme-li z ní obvyklá Trumpova bombastická vyjádření, základním motivem skutečně byla „revoluce zdravého rozumu“. Tedy přesně to, co Trump v předvolebním souboji s Bidenem a posléze Harrisovou sliboval: okamžitě a rázně zakročení proti nelegální migraci, zásah proti

slouchala dobře. Dobře se ovšem poslouchala té většině amerických voličů, kteří si Trumpa (po bidenovském chaosu) přáli mít v čele své země. Nakolik se mu podaří své sliby uvést v realitu, to teprve uvidíme.

Amerika se vrátí ke svým rezervoárům fosilních zdrojů energie, školy přestanou vyučovat žáky nenávisti ke své zemi či progresivistické bláboly. Také zaznělo velmi podstatné potvrzení, že americký prezident chce být napříště mírotvorem.

Co už ale cítíme, je nervozita, strach a děs v očích představitelů Evropské unie. Ostatně jeden z vedoucích úředníků Evropské komise to s hrůzou v hlase řekl za všechny: „Bojíme se, že Trumpovo prezidentství bude mnohem horší než to první“. Kéž by pro evropské instituce bylo, chce se mi dodat.

Proč se tedy Evropská unie Trumpa tak bojí?

- EU svými regulacemi a dotacemi, svou hospodářskou politikou, svým soustavným útokem na trh natolik zničila evropský průmysl a zemědělství, že se z velké části našeho kontinentu stal v porovnání s rostoucími světovými centry ekonomický trpaslík. Kdyby byla Evropa hospodářsky silná a zbytku světa určovala rytmus hospodářského života, žád-

né americké ekonomické politiky by se bát nemusela;

- Dokonce i Christine Lagardeová, prezidentka Evropské centrální banky, na konci roku 2024 prohlásila: „Evropská unie se prudce propadá v nových technologiích, které ženou hospodářský růst v jiných částech světa vpřed ... Pouze čtyři špičkové technologické firmy se sídly v Evropě patří mezi padesát nejvýspějších firem světa.“ Přeloženo do normálního jazyka: EU je prostě v tak katastrofálním stavu, že tuší, že Trumpovu heslu „Amerika znovu největší“ nemůže v konkurenci odolat;

Kdyby byla Evropa hospodářsky silná a zbytku světa určovala rytmus hospodářského života, žádné americké ekonomické politiky by se bát nemusela.

- EU se bojí Trumpovy politiky, protože neví, co se z ní „přelije“ do Evropy. Nepřivítají nadšeně zdejší voliči Trumpovu antiimigrační politiku? Vždyť řada členských států EU má s migrací ohromné, leckde už neřešitelné, problémy;
- Trump definitivně opouští politiku zeleného bláznění, spalovací motory v USA čeká další budoucnost. EU v celém tom svém Green Dealu zůstává sama jako onen pověstný „kůl v plotě“. Co na to řeknou skomírající evropský průmysl a voliči? ▶

Inaugurační řeč Donalda Trumpa byla velkolepá. Odečteme-li z ní obvyklá Trumpova bombastická vyjádření, základním motivem skutečně byla „revoluce zdravého rozumu“.

gangům a drogovým kartelům, skoncování se zeleným blouzněním, návrat k normalnosti, ve které existují pouze dvě pohlaví: muž a žena, Amerika se vrátí ke svým rezervoárům fosilních zdrojů energie, školy přestanou vyučovat žáky nenávisti ke své zemi či progresivistické bláboly a také, velmi podstatné, potvrzení, že americký prezident chce být napříště mírotvorem. Optimistické.

Bidenovi, Harrisové a některým přítomným Demokratům se Trumpova slova nepo-

- A co s progresivismem, co s povinným feminismem a genderismem, které již americké firmy jedna za druhou veřejně opouštějí? Co si progresivisté v EU počnou s Trumpovou jednoznačnou tezí „zdravého rozumu“, že existují jenom dvě pohlaví – muž a žena?
- Evropské instituce si už v éře „Trump“ příliš dlouho ani nevystačí s osočováním „krajní pravici“ těch evropských politických stran, které vidí v Trumpovi ideologického spojence. Maďarsko, Rakousko, Itálie, Německo či budoucí Francie jsou toho příkladem. Voličům už zjevně takové „eurokádrování“ nevdají a jsou rozhodnutí volit podle svých skutečných priorit ty, kteří nabízejí řešení jejich složitých problémů;
- Z Trumpovy „postinaugurační“ Ameriky přicházejí pro EU další děsivé zprávy: nejen Muskova síť X, ale Zuckerberg na sociálních sítích Mety a dokonce donedáv-

na „cenzurní příklad“ Google prohlašují, že s rozdělováním na „informace a dezinformace“ končí. Co na to Jourová?

Ačkoliv je Donald Trump nadějí na politiku pro normální lidi s normálními problémy, instituce EU – až se „oklepou“ – se budou svých katastrofálních politik držet zuby nehty a – přitvrdí.

- Jak to bude s rusko-ukrajinským konfliktem? Nedomluví se nakonec Trump s Rusy tak, že názory evropských špiček, které po léta spor na východě Ukrajiny namísto zklidnění vyhrocují, už nebudou nikoho zajímat? Co bude EU dělat, až v tom zůstane sama?
- Ovšem ta největší hrozba, která s Trumpem přichází, je hrozba debyrokratizace, hrozba ztráty teplé úřednické židle

a neschopnost úředníků přijmout „trumpovskou“ realitu, že by mohli přijít o svůj „politický vliv“. To je pro evropskou (ale i národní) byrokracii představa nepředstavitelná.

I kdyby se Donaldu Trumpovi nepovedlo všechno, co si předsevzal (a svá očekávání nepřehánějme), hrůza z jeho inauguračního projevu musela Brusel zaplavit. Ovšem jen dočasně, jak nás zkušenost s evropskými institucemi již naučila. Ačkoliv je Donald Trump nadějí na politiku pro normální lidi s normálními problémy, instituce EU – až se „oklepou“ – se budou svých katastrofálních politik držet zuby nehty a – přitvrdí.

Je téměř jisté, že Brusel i nadále pojede beze změny a zarputile svým „močálem černým kolem bílých skal“. Změna totiž nepřijde z Bruselu, ta přijde pouze skrze nespokojené a rozzlobené voliče v jednotlivých členských státech. Podobně jako v USA.

21. 1. 2025

Gordický uzel mírových dohod

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Svět pookřál nadějí, že jedno z hlavních válečných ohnisek současného světa – Blízký východ – získalo konečně naději na konec zabíjení – Izrael a Hamás dosáhly v Kataru dohody o příměří. Po roce a čtvrt děsivého vraždění, ničení, vyhánění a humanitární katastrofy byl Izrael a teroristé z Hamásu dotlačeni k dohodě o deeskalaci konfliktu a zastavení bojů. Ta předpokládá postupné propuštění zadržovaných izraelských rukojmí a postupný odchod izraelské armády z Gazy.

Po roce a čtvrt děsivého vraždění, ničení, vyhánění a humanitární katastrofy byl Izrael a teroristé z Hamásu dotlačeni k dohodě o deeskalaci konfliktu a zastavení bojů.

Na dosažení dohody a zpacifikování nesmiřitelných nepřátel měl – zdá se – rozhodující podíl nastupující staronový americký prezident Donald Trump, který do finále jednání vyslal na Blízký východ jako emisara svého byznysového přítele Steva Witkoffa, který prý na premiéra Netanjahua vyvinul brutální tlak. Trumpovi příznivci jášají, že docílil prvního velkého politického úspěchu ještě před tím, než do prezidentského křesla vůbec usedl, věc je ale daleko složitější.

Návrat rukojmích a stažení izraelské armády je ta snazší věc. Ty zásadní a daleko těžší však řešení pouze hledají a to je stále ve hvězdách. Zásadní problém pořád zůstává – jak spolu budou Židé a Arabové v Palestině dále žít. Nezdá se, že by zničení Gazy, oslabení Hamásu a libanonského Hizballáhu, pád Asada v Sýrii a ústup Íránu něco podstatného v této klíčové otázce vyřešily.

Zásadní problém pořád zůstává – jak spolu budou Židé a Arabové v Palestině dále žít. Nezdá se, že by zničení Gazy, oslabení Hamásu a libanonského Hizballáhu, pád Asada v Sýrii a ústup Íránu něco podstatného v této klíčové otázce vyřešily.

Vůbec není jasné, co bude s Gazou, kdo jí bude vládnout a jak obnoví zničené město. 70 000 mrtvých Palestinců a 1 500 Izraelců zavražděných palestinskými teroristy představují další hluboký příkop mezi oběma národy, který nedává šanci na nějaké usmíření. Nový vůdce Hamásu se také hlásí k útoku ze 7. října 2023 jako k palestinskému vítězství a veřejně ho oslavuje. Jestřábi v izraelské vládě mír odmítají a není jasné, zda ji vláda schválí, či se rozpadne. Míra oboustranné nenávisti jenom vzrostla a dohody, uzavřené pod vnějším tlakem budou těžko odolávat.

Izraelci tak vůbec nezískali naději na klidný život. Palestinská frustrace, bída a utrpení budou plodit zase jen nenávisť, teror, odvetu a útoky. Nějaké umírněné palestinské síly budou mít těžko šanci, nota bene

v době, kdy se veřejné mínění na Západě ve velké míře postavilo na palestinskou stranu.

Myšlenka na vznik samostatného palestinského státu je v této atmosféře nerealizovatelná. Jednak by legitimizovala teror jako jedinou efektivní metodu boje, a jednak by byl nepochybně nový stát zcela prodchnut protiizraelskými vášněmi a přípravou na novou konfrontaci se „sionistickým nepřitelem“, jak Izraelci říkají.

Izraelcům tak zůstává problém, jak s Palestinci a Araby vůbec koexistovat, jak vládnout Západnímu břehu a Gaze a nevrátit se do starých kolejí, jak vycházet se sousedy, kteří se díky izraelským vojenským akcím a vnitřním problémům propadli do chaosu s těžko předvídatelnými důsledky.

Izraelci tak vůbec nezískali naději na klidný život. Palestinská frustrace, bída a utrpení budou plodit zase jen nenávisť, teror, odvetu a útoky. Nějaké umírněné palestinské síly budou mít těžko šanci, nota bene v době, kdy se veřejné mínění na Západě ve velké míře postavilo na palestinskou stranu.

Zastavení bojů a mírová dohoda je tedy pouze první krok. Skutečné řešení konfliktu je však stejně vzdáleno jako předtím. Izrael znovu vyhrál další válku, zničil všechny své nepřátele a ve skutečnosti se ke svému cíli – klidnému životu – nepřiblížil ani o píd.

kráceno

20. 1. 2025

Donald Trump a šance na mír na Ukrajině

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Celý svět s velkou pozorností, nadějemi a sem tam s obavami sleduje, jak se staronový americký prezident Donald Trump ve velkém stylu ujímá vlády ve své zemi a svými rychlými kroky a prohlášeními mění politickou atmosféru všude kolem nás. Zdá se, že americká veřejnost na jeho sebevědomá a někdy nadnesená slova slyší a dává najevo, že jí jeho sebedůvěra a optimismus imponují a že mu chce věřit, že Ameriku udělá znovu velkou. Doposud mlčící bělošská většina Američanů dala najevo, že už má dost destruktivní a dusivé progresivistické politiky neustálých zákazů, moralizování a regulací vedoucí k hospodářskému i politickému úpadku, rozdělení společnosti a poklesu životní úrovně. Trump ráz na ráz svými dekrety likviduje celou léta budovanou konstrukci progresivistického systému institucí, neziskovek, předpisů a pravidel, které opředly stát a potlačily práva a hodnoty, na kterých Amerika a její síla a prosperita stály.

Trump ráz na ráz svými dekrety likviduje celou léta budovanou konstrukci progresivistického systému institucí, neziskovek, předpisů a pravidel, které opředly stát a potlačily práva a hodnoty, na kterých Amerika a její síla a prosperita stály.

V tomto svém konání je velkou nadějí pro celý svět, především pro nás v Evropě, kde jsou tristní výše popsané problémy zakořeněny ještě více. Nadějí je však i pro otevřené rány dnešního světa, kterými jsou konflikt na Blízkém východě a Ukrajina.

Jestliže na Blízkém východě bylo s Trumpovým přispěním dosaženo prvního kroku – příměří – ještě před jeho inaugurací, Ukrajina bude pro Donalda Trumpa, který dlouho veřejně vyhláší své odhodlání tuto válku velmi rychle ukončit, daleko těžším oříškem.

Americký prezident má nepochybně pravdu, že za jeho vlády by k této válce nikdy nedošlo. Jako realistický politik, který dobře zná své zájmy, se snaží rozumět i zájmům svých partnerů. Rozumí obavám Ruska z rozšíření NATO na Ukrajinu, protože ani on by nepřipustil vstup Kanady nebo Mexika do paktu s nepřátelskou velmocí potenciálně ohrožujícího americkou bezpečnost.

Tvrdě by Rusku rozmluvil agresivní úmysly, stejně tak, jako by Ukrajině doporučil realističtější ambice a politiku. K válce by nedošlo.

Jako realistický politik, který dobře zná své zájmy, se snaží rozumět i zájmům svých partnerů. Rozumí obavám Ruska z rozšíření NATO na Ukrajinu, protože ani on by nepřipustil vstup Kanady nebo Mexika do paktu s nepřátelskou velmocí potenciálně ohrožujícího americkou bezpečnost.

To by byl velký rozdíl proti tomu, jak k situaci přistoupila Bidenova administrativa. Ta ve vypuknutí války viděla příležitost, jak Rusko vyčerpat, Putinův režim oslabit, vytvořit trvalé ohnisko konfliktu, které bude dlouhodobě komplikovat situaci na evropském kontinentě a zvýšením mezinárodního napětí disciplinovat kritiky své politiky. Svou roli nepochybně sehrálo i přezíravé anglosaské podceňování Rusů a přesvědčení, že k vojenské porážce Ruska stačí pár skvělých západních zbraní. Bidenovci na Rusko vážně nezatlačili, aby ho od agrese odradili. Kdyby byl Putin opravdu tušil, jak bude reakce Západu skutečně vypadat, určitě by si válku pořádně rozmyslel.

Totéž platí o Ukrajině, kterou všichni udržovali v planých nadějích ohledně vstupu do NATO a EU a o odhodlání Západu ji rozhodně podpořit. Jaká byla a je realita, všichni víme. Rusko i Ukrajina se ukázaly silnější a odolnější, než si o sobě obě strany původně myslely. Výsledkem je nesmírně krvavá válka s miliónovými ztrátami a obrovskými materiálními škodami. Ukrajina prohrává, ale není zatím poražena. Rusko vítězí, ale silně krvácí.

Rusko i Ukrajina se ukázaly silnější a odolnější, než si o sobě obě strany původně myslely. Výsledkem je nesmírně krvavá válka s miliónovými ztrátami a obrovskými materiálními škodami. Ukrajina prohrává, ale není zatím poražena. Rusko vítězí, ale silně krvácí.

V této situaci přichází Donald Trump s mírovou iniciativou. Narazí při tom na jeden zásadní problém, že zdaleka nejde jenom o územní spor, tj. o osud okupovaných či Ruskem nárokových ukrajinských území. Podmínkou míru je vyřešení celkového bezpečnostního uspořádání ve východní Evropě, které by oběma válčícími stranám

vyhovovalo. A to vůbec nebude jednoduché.

Hlavním problémem je, že jak Rusko, tak Ukrajina si zásadně nedůvěřují, a proto odmítají příměří, které by z jejich hlediska bylo pouhou přestávkou ke znovuvyzbrojení. Je zjevné, že Ruskem okupovaná území se Ukrajině nevrátí, ale žádný ukrajinský politik to nemůže otevřeně akceptovat, tudíž to těžko může být součástí nějakého trvalého kompromisního řešení. Anexe ukrajinských území Ruskem tak zřejmě zůstane problémem narušujícím trvale atmosféru v regionu i v celé Evropě i po ukončení války.

Zdaleka nejde jenom o územní spor, tj. o osud okupovaných či Ruskem nárokových ukrajinských území. Podmínkou míru je vyřešení celkového bezpečnostního uspořádání ve východní Evropě, které by oběma válčícími stranám vyhovovalo. A to vůbec nebude jednoduché.

Další klíčovou otázkou případného míru je otázka garancí. Pro Rusko je nepřijatelná představa Ukrajiny, byť zbavené okupovaných oblastí na východě a jihu, která by byla členem NATO, byla by prodchnuta revanšismem a hnána touhou maximálně se vyzbrojit a dobýt ztracená území zpět.

Ukrajina se naopak obává, že po čase, až se Rusko dostatečně připraví, bude vojensky napadena znovu a celá okupována. Zoufale proto hledá garance, které by Rusko od takové politiky definitivně odradily. Neustále touží po členství v NATO, které jí ovšem řada jeho dnešních členů včetně klíčových USA a Německa nehodlá poskytnout. Potenciální členství Ukrajiny v NATO byl pro Rusko hlavním casus belli. Pokud Rusko nebude kapitulovat, nelze počít s tím, že by přistoupilo na vstup Ukrajiny do Aliance nebo připustilo jiné formy vojenské přítomnosti západních velmocí na svých hranicích. Členové NATO se na druhé straně nechtějí nechat revanšistickými Ukrajinci zatáhnout do možné války s Ruskem.

Přes různá nadnesená prohlášení západoevropských státníků o vyslání svých jednotek na Ukrajinu je zjevné, že žádná z těchto zemí není v kondici, kdy by si mohla podobné vojenské dobrodružství hrozící válkou s Ruskem dovolit. Totéž platí i o zemích střední a východní Evropy.

Rusku, Ukrajině i Západu se tak všeobecnou nezodpovědností podařilo vytvořit skutečný gordický uzel. Jeho rozpletení se zdá nemožné a lze oprávněně pochybovat,

že ho Donald Trump dokáže rozseknout tak, jako kdysi makedonský král. Dá se očekávat, že uvalí na ruský vývoz paliv přísné sankce a otevře světové trhy americkému exportu ropy a plynu, který hodlá expandovat. Rusko je ale zvyklé už od sovětských dob žít pod všemožnými sankcemi a embargy trvale a Čína se určitě nebude Trumpovým rozhodnutím jen tak podřizovat.

Donald Trump přitom dává najevo, že ukrajinskou válku strategicky nepovažuje

za americký problém a nechce v ní americký rozpočet nechat donekonečna masivně krváčet. Pro Američany je typické, že při změně priorit neváhají své dosavadní angažmá velmi rychle ukončit (Vietnam, Irák, Afghánistán). Lze očekávat, že deeskalace amerického angažmá bude probíhat pod heslem jeho evropeizace. Evropské země budou tlačeny k tomu, aby převzaly americké břemeno vojenské a ekonomické pomoci Ukrajině, na což

zelená EU nemá ani sílu ani chuť a totéž platí i pro středo a východoevropské členy NATO.

Naděje, že by se Trumpovi podařilo v nějaké dohledné době ukrajinskou krizi trvale vyřešit je proto velmi malá. Mimo jiné i z toho důvodu, že nejde pouze o dohodu válčících stran, ale řešení musí být nalezeno na daleko širším půdorysu.

27. 1. 2025

Trumpův návrat: co můžeme čekat?

Předmluva ke knize

Institut Václava Klause se dlouhodobě ve svých analýzách a komentářích věnuje něčemu, co jsme si uvykli nazývat „sebedestrukci Západu“. Vydali jsme s tímto titulem dvě knihy esejů autorů IVK i dalších komentátorů a analytiků s námi spřízněných. První díl v srpnu 2020, na který volně navázalo pokračování z října 2023 s názvem *Sebedestrukce Západu 2.0*. Zajímalo nás, co se to děje se západní civilizací, pídili jsme se po počátcích a zdrojích jejích sebedestrukčních tendencí, snažili jsme se o stanovení co nej přesnější diagnózy, což je výchozí a nutný předpoklad ke správnému léčení.

Je pochopitelné, že pozornost mnohých z nás se upínala právě ke Spojeným státům, odkud se vlivem jejich ekonomické i kulturní dominance všechny neblahé sebezničující trendy šíří dál do zbytku západního světa, až nakonec s jistým zpožděním dorazí i k nám do střední Evropy.

V době psaní esejů z první knihy jsme byli uprostřed kovidové patálie, do které spadl celý svět a Amerika samotná velmi intenzivně. Mnozí mají zato, že to byl právě co-

vid, který stál Donalda Trumpa výhru v jeho navazujícím prezidentském období. Volby, jejichž průběh spojený s masivní a problematickou korespondenční formou hlasování, (což nás mělo varovat – bohužel marně – před zaváděním podobného institutu do českého volebního práva) vyhrál Joe Biden. To sice uklidnilo mediálně hlasitou část americké společnosti z velkých měst, ale nijak nezahladilo ostré štěpení americké společnosti. Liberálně progresivní Amerika si oddychla a sama sebe přesvědčovala, že Trump byl pouhou výjimkou, která se již nikdy nemůže opakovat.

S napětím jsme vyhlíželi výsledek prezidentských voleb na počátku listopadu loňského roku.

Na počátku roku 2022, poté co Západ ignoroval naléhání Ruska na jednání o bezpečnostních zárukách na jeho západní hranici, eskalovala válka na Ukrajině do podoby otevřené invaze Ruské federace na území sousedního státu. Od začátku tohoto kon-

fliktu jsme se nezdřáhali říkat to, co dnes většina lidí nepovažuje za nijak problematické. A sice, že USA, ačkoli se tohoto konfliktu přímo neúčastní, jsou jednou z jeho stran, a jsou tudíž těmi, kdo má na pokračování nebo ukončení této děsivé krvavé války kromě Ruska a Ukrajiny zásadní vliv. Za vlády demokratické administrativy – která společně s establishmentem utvořila kolem zdravotně zjevně stále křehčího prezidenta Bidena neprostupnou hradbu, jež se svalila až po jeho lidmi podivně aranžované a na americké zvyklosti raně prezidentské debatě – jsme ve věci války na Ukrajině žádné zásadní posuny neočekávali.

I proto jsme s napětím vyhlíželi výsledek prezidentských voleb na počátku listopadu loňského roku. Nikoli snad proto, že bychom měli s Donaldem Trumpem spojená nerealistická očekávání a čekali od něj zázračné vyřešení všech problémů západního světa, tak jako to čeká jistá část nám názorově blízkých autorů a osob. Přehnaný triumfalismus tohoto typu v české veřejné debatě kontrastoval s negativní až odmítavou reakcí vládní částí politiky

NABÍZÍME

Václav Klaus a kol.: Trumpův návrat – co můžeme čekat?

Donald Trump se ujímá svého přerušovaného prezidentského mandátu jako 47. prezident Spojených států. Mnozí věříme, že léta mimo Bílý dům, kriminální stíhání či pokusy o atentát na něm zanechaly stopu a že ta stopa bude v jeho prezidentském období s jakým se bude snažit naplňovat slova svého předvolebního hesla *Make America Great Again* vidět. Že se mu podaří zasít semínko pozitivní změny, které by mohlo být nadějí a inspirací i pro zbylou část západního světa na starém kontinentu. A že se mu, i přes obrovskou setrvačnost establishmentu, podaří zvrátit nebo alespoň zbrzdit sebedestrukci západního světa.

Triumfalismus z Trumpova vítězství v české veřejné debatě kontrastoval s negativní až odmítavou reakcí. Také Institut Václava Klause s napětím vyhlížel výsledek amerických prezidentských voleb. Nikoli však proto, že bychom měli s Donaldem Trumpem spojená nerealistická očekávání a čekali od něj zázračné vyřešení všech problémů západního světa. Vůči oběma těmto extrémním polohám veřejné debaty jsme se snažili vymezit a vnést do ní pozitivní, ale zároveň realistický a zdrženlivý tón. V tomto duchu se nesou i eseje autorů knihy *Trumpův návrat: co můžeme čekat?*, do které přispěli **Václav Klaus, Jiří Weigl, Ivo Strejček, Filip Šebesta, Ladislav Jakl, Jan Zahradil a Ondřej Hejma**.

112 stran, brožovaná, 200 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

oči autorů IVK

TRUMPŮV NÁVRAT

Co můžeme čekat?

Václav Klaus – Jiří Weigl
Ivo Strejček – Filip Šebesta – Ladislav Jakl
Jan Zahradil – Ondřej Hejma

Institut Václava Klause
leden 2025

a jejich spřízněných médií, do té doby zcela oddaných našemu spolenectví s Washingtonem, které v očích těchto lidí až do Trumpova vítězství definovalo naši příslušnost k Západu.

Liberálně progresivní Amerika si oddychla a sama sebe přesvědčovala, že Trump byl pouhou výjimkou, která se již nikdy nemůže opakovat.

Právě vůči těmto dvěma extrémním polohám veřejné debaty jsme se snažili vymezit a vnést do ní pozitivní, ale zároveň realistický a zdrženlivý tón. Nepropadali jsme skepsi a zoufalství jako progresivní část politické scény. Trumpovo vítězství jsme přivítali s radostí a úlevou stejně jako v roce 2016. Byly to však právě reálné výsledky jeho dřívější politiky a zkušenost s jeho prvním volebním obdobím, které nás nutily, abychom zůstali s našimi aktuálními očekáváními stát nohama na zemi. Tím méně jsme si pak dělali a děláme jakékoli iluze o pozitivním vlivu Trumpova vítězství na vývoj v Evropské unii, již jsme členy.

I proto jsme se rozhodli tento náš pohled shrnout a vstoupit s ním do společen-

ské debaty. Záhy po Trumpově volebním comebacku jsme tak v hotelu Prague Towers uspořádali seminář s názvem „Co znamená vítězství Donalda Trumpa“. S úvodním projevem vyzývajícím k nesklouzávání k triumfalismu a přehnaným očekáváním zde vystoupil exprezident Václav Klaus. Ředitel IVK Jiří Weigl ve svém příspěvku vyjádřil přesvědčení, že „něco se událo“, věci se daly do pohybu a Trumpovo vítězství nám přineslo naději, v níž jsme před nedávnem ještě vůbec nedoufali. Jan Zahradil zasadil výhru republikánského kandidáta do kontextu české zahraniční politiky s přesvědčením, že Trumpovo vítězství znamená definitivní krach české atlantické politiky, tak jak byla od 90. let vytvářena. Podle Filipa Šebesty existuje reálná naděje, že Trump se vrátí do úřadu jako poučený člověk s republikánskou stranou za zády, což by byl oproti roku 2016 významný rozdíl. Ivo Střežek ve svém vystoupení mimo jiné připomněl, že Donald Trump bude vládnout USA, a nikoli Evropské unii, jejíž instituce budou ve sebezničující politice dál pokračovat.

Texty vystoupení uvedených pěti řečníků tvoří páteř a první část tohoto sborníku. Ve druhé části pak naleznete stanovisko

IVK k vítězství Donalda Trumpa a doplňkové komentáře z pera výše uvedených autorů, ale také Ladislava Jakla a hudebníka a publicisty Ondřeje Hejmy.

Nepropadali jsme skepsi a zoufalství jako progresivní část politické scény. Trumpovo vítězství jsme přivítali s radostí a úlevou stejně jako v roce 2016.

Donald Trump se tedy ujímá svého přerušovaného prezidentského mandátu jako 47. prezident Spojených států. Mnozí z nás věříme, že léta mimo Bílý dům, kriminální stíhání či pokusy o atentát na něm zanechaly nějakou stopu a že ta stopa bude v jeho prezidentství a odhodlání s jakým se bude snažit naplňovat slova svého předvolebního hesla *Make America Great Again* vidět. Že se mu podaří zasít semínko pozitivní změny, které by mohlo být nadějí a inspirací i pro zbylou část západního světa na starém kontinentu. A že se mu, i přes obrovskou setrvačnost establishmentu, podaří zvrátit nebo alespoň zbrzdit onu sebestrukci západního světa.

Filip Šebesta, 12. 1. 2025

Na co Merkelová ve svých pamětech zapomněla

Václav Klaus

Knihu pamětí Angely Merkelové, která ve své kancléřské funkci přetrvala tak dlouho jako velcí němečtí kancléři Adenauer nebo Kohl, celých 16 let, nebudu teď recenzovat. Za prvé, nemám sílu důkladně studovat 700 stránek knihy, kterou navíc Merkelová nepsala sama a která svou volbou slov nepůsobí jako autentické paměti. Tak o sobě sám člověk nepíše. Za druhé, plně se ztotožňuji s hodnoceními, která v posledních týdnech nezávisle na sobě publikovali šéfredaktor německého týdeníku Die Junge Freiheit Dieter Stein a šéfredaktor švýcarského týdeníku Die Weltwoche Roger Köppel.

Jednu poznámku si však odpustit nemohu. Kniha pamětí se zcela nečekaně a nelogicky jmenuje *Freiheit*, svoboda. S Angelou Merkelovou si každý můžeme spojovat cokoli, ale asi ne svobodu. Byla úspěšnou, pracovitou kancléřkou, která si dnešní odsudky svých spoluobčanů až tak nezaslouží, nadšeně jí 16 let tleskali. Ale nejen to. Ona po celou tuto dobu vyjadřovala, co si Němci přáli. Myslím, že Angela Merkelová nevytvářela Německo, ona byla produktem Německa, Německa, jaké dnes známe. Mimochodem, stejně

jako Helmut Kohl. Ona ho nikam a nijak nevedla a vést nechtěla. Pouze ho ztělesňovala. Nedělala nic, co by Němci masově odmítali. To říkám jako někdo, kdo s ní často nesouhlasil, ale já nejsem německý občan.

Kniha pamětí se zcela nečekaně a nelogicky jmenuje Freiheit, svoboda. S Angelou Merkelovou si každý můžeme spojovat cokoli, ale asi ne svobodu. Byla úspěšnou, pracovitou kancléřkou, která si dnešní odsudky svých spoluobčanů až tak nezaslouží, nadšeně jí 16 let tleskali. Ale nejen to. Ona po celou tuto dobu vyjadřovala, co si Němci přáli. Myslím, že Angela Merkelová nevytvářela Německo, ona byla produktem Německa, Německa, jaké dnes známe.

Moje dnešní poznámky se týkají něčeho jiného. Na str. 474 je docela „mírně“ (nebo možná až mírumilovně) zmiňováno mé jméno, ač se se mnou Angela Merkelová, zejména při mém odmítání podepsat Lisabonskou smlouvu, velmi zarputile hádala. Je tam napsáno: „Ustanovení o vystoupení členského státu [...] většina považovala za zbytečné. Český prezident Václav Klaus při přípravě smlou-

vy o Evropské unii, známé jako Lisabonská smlouva, trval na tom, aby byla tato možnost součástí nové smlouvy.“ O několik řádek dále paní exkancléřka dodává: „doufala jsem, že uplatnění tohoto ustanovení nikdy nezažiju“. Budiž. Neříká však, že jsme se přeli o spoustu dalších tezí této smlouvy.

Pak rozebírá – pro ni nešťastnou událost – brexit, který spojuje s tímto mnou proslazeným ustanovením. Prý se snažila udělat – pro Cameronu a hlavně pro Evropu – všechno možné, aby se to nestalo. Říká, že pro ni „byla Velká Británie nepostradatelnou součástí mírového projektu evropské integrace“. S tím nemohu souhlasit. Na Evropské unii – což snad vidí každý, zejména po událostech na Ukrajině – nic mírového není. Cituje známý projev Winstona Churchilla z 19. září 1946 na univerzitě v Curychu, který podle ní „výrazně přispěl ke vzniku tohoto projektu“. Myšleno mírového projektu evropské integrace.

Mám pocit, že je právě tuto věc třeba upřesnit. Byl jsem vyznamenán pozváním, abych při padesátém výročí onoho jeho slavného projevu – tedy v září 1996 – ve stejné univerzitní aule promluvil já. Tehdy jsem si proto padesát let starý Churchillův projev pozorně prostudoval. Ano, Churchill ve své květnaté řeči skutečně projekt evropské integrace velmi silně obhajoval. Klíčové bylo, že ale řekl „bez nás“. Tedy bez Velké Británie. To

není projekt pro nás, ale jen pro vás v Evropě, vás na evropském kontinentě. Je nějaký důvod právě toto dnes, po 78 letech, zamlčovat? Chování Velké Británie po celou dobu jejího členství v EU nebylo náhodné, brexit byl toho jen logickým důsledkem.

Knihu jsem jako celek zatím nestudoval. Je popisná, nikoli myšlenkově objevná, což akceptuji. Leccos se z ní člověk dozví. Např. že byla Angela (ve svých 14 letech) s rodiči na dovolené u nás, v Peci pod Sněžkou, a že tu proto prožila náš 21. srpen roku 1968. Prý ji to velmi ovlivnilo.

Přesto bych si troufal tvrdit, že se kniha jejich paměti neměla jmenovat Svoboda. Poučení Němci to teď často karikují výrazy typu „Frau Freiheit Merkel“. Asi si tím moc nepomohla.

Mladá fronta Dnes, 6. 1. 2025

Tohle myslíte vážně, ministře Beku?

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Aby se to všechno „stihlo“, podepsal těsně před koncem roku 2024 ministr školství Mikuláš Bek tzv. reformu výuky. Je to prý největší reforma za posledních dvacet let. Podepsal, ale její znění prostřednictvím ministerstva školství nenechal zveřejnit. Pedagogická ani občanská veřejnost tak nevěděly, co se v reformě skrývá. Bek slíbil, že se vše dozvíme až v polovině ledna 2025, „až proběhnou poslední jazykové úpravy“. Včera Bek s „reformou“ předstoupil a zdráhám se uvěřit, že svá slova o „největší reformě za posledních dvacet let“ myslel vážně.

Obsah výuky byl „provzdušněn“.

To je moderní slovo Bekem tak často používané, které má učinit velkou tlustou čáru za „biflováním“.

Než se dostaneme k několika poznámkám glosujících Bekovy změny, ptejme se nejprve obecně. Jak je vůbec možné, že nejen pedagogové, ale i ředitelé škol nedostali „reformu“ do rukou v jejím závěrečném provedení a před její medializací? Jak si může ministr školství, potažmo vláda, dovolit, aby učitelé a ředitelé neměli k dispozici finální podobu a o jejím rámcovém obsahu se dozvídali z televize? Jakou podporu lidí, kteří mají „reformu“ uvést v život, ministr Bek očekává, když mu právě tito lidé nestojí ani za to, aby byli těmi prvními, kdo budou detailně informováni? A rozhodně neobstojí argument, že ten či onen jednotlivec, ta či ona škola, zejména ovšem ta či ona neziskovka se na přípravě podíleli. Arogantní chování ministra Beka je daleko za hranou všeho představitelného. Nebo to byl záměr?

Ani druhou obecnější poznámku si nemohu odpustit: co se stalo, že v celé české politice neexistuje ani jeden politický subjekt, který by veřejně chování ministra Beka kritizoval a co víc, který by veřejnosti představil vlastní kritický pohled – na po včerejšku již známé hlavní kontury – „reformy“? Je vůbec možné, že se (můžeme-li věřit několika českým tištěným médiím) „na změnách dohodly všechny politické strany ve sněmovně bez výhrad“? Kde vůbec je mimo-

parlamentní opozice? Ani ta nemá názor? Odpověď na tyto vážné otázky je asi jediná: žádná politická strana či hnutí v Česku dnes nemají ujasněnou koncepci (natož sadu konkrétních návrhů), co s kolabujícím systémem vzdělání v této zemi dělat. A to je zřejmě mnohem horší, než sama tragická postava ministra Beka.

Co tedy ona „reforma“, fakticky revize rámcového vzdělávacího programu, kromě nábožného skandování „kompetence, kompetence, kompetence“, obsahuje? Dozvěděli jsme se obecně: Bekův dokument školám stanoví, co mají učit a současně slibuje „značnou flexibilitu a prostor k přizpůsobení vlastního vzdělávacího obsahu“. Čili další rozpliznutí a znepřehlednění, namísto pokusu o vnesení řádu a projasnění. Tohle je Bekova cesta vpřed? Ne, to je státem posvěcený další chaos.

„Novinkou ... je princip průběžného vyhodnocování zkušeností ... k tomu účelu bude vytvořena nově Národní kurikulární rada ...“ tvrdí náměstek Nantl. Tedy ne průběžně, pečlivě, důsledně, kritické a objektivní vyhodnocování získávání znalostí jako jediného možného a společensky akceptovatelného kritéria. Nic takového. Bude sice vytvořena další byrokratická vrstva, do které rychle a obratně vniknou všemožné neziskovky, kvalitu vzdělání to ovšem zvýší jen stěží.

Obsah výuky byl „provzdušněn“. To je moderní slovo Bekem tak často používané, které má učinit velkou tlustou čáru za „biflováním“. Každý z nás obsah slova biflování ze svých školních let známe. Ale každý z nás také víme, že bez jisté míry biflování se k ovládnutí učiva a získání nutných znalostí často dojít nedá (je zbytečné připomínat, že učení je práce a práce občas i bolí). Představa, že si budeme „vyprávět“ o tom, o čem se nám zrovna vyprávět chce, sedneme si k tomu do kroužku na koberec, možná vyústí v kompetence, rozhodně ale ne ve znalosti. A tak přichází doba výchovy ke „kritickému myšlení“, „kreativitě“, získávání „digitálních dovedností“, „spolupráce v týmu“, výchova k „řešení problémů“ či „kultivace klimatu ve škole“. A proto významně oslabí, snad i zmizí jasně obsahově definované předměty jako dějepis, přírodopis, zeměpis. „Provzdušňování“ tak nebude ničím jiným než snižováním latky vzdělanosti o další významný stupeň níže.

Ministr Bek se ohání argumenty, že naši žáci a studenti pokulhávají a zaostávají

za stejně starou mládeží z „vyspělých zemí“. Tato myšlenka je mimořádně směšná. Nás přece nemusí příliš zajímat, jak jsou na tom s úrovní vzdělání stejně staří Finové, Němci nebo Italové, nás má zajímat kritérium zásadnější a průkaznější: jak je na tom se znalostmi česká mládež současnosti v porovnání se znalostmi svých generačních předchůdců před deseti či dvaceti lety. A tady jsou srovnání (shodují se na tom pedagogové všech stupňů našich škol) docela drsná. Prokazují, že dnešní děti jsou na tom mnohem hůře než děti v letech předcházejících. Je tedy cesta „provzdušňování“ jako metoda ústupu od osvojování nejširšího možného množství znalostí cestou správnou?

Konec známkování na školním vysvědčení je koncem srozumitelné a nádherné motivace dětí i pochopitelného signálu jejich rodičům.

A takhle můžeme jít dál a dál. Bekova povinná výuka angličtiny od první třídy je „pokusem na dětech“, který v důsledku bude znamenat, že většina z nich nebude umět ani anglicky, možná ani pořádně česky. Konec známkování na školním vysvědčení je koncem srozumitelné a nádherné motivace dětí i pochopitelného signálu jejich rodičům. Slovní hodnocení se nezvrhne v nic jiného, než „papírovací“ buzeraci učitelů, na jejímž konci se budou děti ptát svých rodičů a rodiče svých dětí, co tedy vůbec umí.

A tak si to tedy shrňme: ministr Bek s týmem anonymních reprezentantů modernistických a progresivistických neziskovek nám představili pokračování cesty k rozpadu vzdělávacího systému v Čechách. Jeho heslo „méně znalostí, více kompetencí“ je ve svém obsahovém důsledku tak strašné, že znovu je třeba se ptát, kdeže jsou opoziční politické hlasy, které by takovému řádění zabránily, či jej alespoň limitovaly.

Je více než jisté, že podzimní parlamentní volby ovládnou nejružnější hloupé slogany. Neudělal by ale pro žáky, studenty, rodiče, pedagogy a tedy pro tuto zemi daleko víc ten, kdo by si do svého politického štítu raději vetknul vrácení řádu a normalnosti do českého vzdělávacího systému?

Ale je někdo takový?

15. 1. 2025

Bezalternativní doba

Ladislav Jaki
člen správní rady IVK

Demokracie se přežila. Dobro bylo vždy vyšší hodnotou než demokracie, demokracie byla pouze cestou, jak nastolit dobro. Jenže v momentu, kdy demokracie plodí zlo a kdy dobro lze efektivně nastolit jedině jinak než demokraticky, je třeba se s demokracií rozloučit.

Jsou dva hlavní důvody, proč se máme zbavit kultu demokracie. Prvním důvodem je skutečnost, že potřebujeme prosadit taková dobra, která veřejnost odmítá. Veřejnost ne dost dobře chápe vyšší hodnoty typu multikulturalismus, genderismus či záchrana planetárního podnebí. A pokud chcete prosadit hodnoty, které veřejnost kvůli nepochopení odmítá, musíte vsadit na jiné nástroje než na demokracii.

Volby evidentně mohou dopadnout jen jedním správným způsobem: potvrzením současného politického uspořádání. Pokud by volby přinesly jiné složení vládnoucích sil, než jaké existuje dnes, byl by to nejen výsledek špatný, byl by to výsledek rovnou nepřijatelný.

Druhým důvodem je neexistence alternativy. V dávných dobách existovala možnost volby. Někdo chtěl více státního pečovatelsství, více přerozdělování, více regulací, někdo tohoto všeho méně. A podle toho občané volili z vějíře politické nabídky. Dnes jsme v situaci jiné. Dnes už nejde o titěrné nuance politických programů. Jde o naše bytí či nebytí. Vývoj pokročil, a na samém vrcholu tohoto vývoje stojí Česká republika, která se tak stala demonstrační laboratoří pro ověření fungování systému, který je v ostatních hodnotově správně orientovaných evropských zemích teprve zaváděn.

V čem je ČR tak vpředu? Podívejme se na zdejší politickou situaci. I zde, jako v dalších liberálně demokratických zemích, působí na veřejné scéně síly dvojího typu. Na jedné straně jsou síly svobody, inkluze, zodpovědnosti a pokroku. A na druhé straně jsou populisté, extremisté a reakcionáři.

A ČR je unikátem v tom, že všechny síly dobra jsou naštěstí právě u moci a všechny síly zla jsou naštěstí mimo vládu. Nebo ještě jinak, ostřeji: všichni, kdo jsou vůbec přijatelní, jsou už u moci, zatímco všichni

v opozici jsou pro účast ve vládě nepřijatelní. (Nedávný odchod Pirátů z vlády je detailem, který systémovou čistotu politického uspořádání u nás nemohl narušit.)

Za těchto okolností je zcela legitimní otázka: k čemu tedy volby? K čemu demokracie? Volby evidentně mohou dopadnout jen jedním správným způsobem: potvrzením současného politického uspořádání. Pokud by volby přinesly jiné složení vládnoucích sil, než jaké existuje dnes, byl by to nejen výsledek špatný, byl by to výsledek rovnou nepřijatelný. A pokud existuje jen jeden jediný přijatelný výsledek voleb, pak jsou takové volby nejen zbytečné, ale i škodlivé, protože by mohly dopadnout nepřijatelně.

Žijeme v bezalternativní době. Demokracie nám už nemůže nabídnout různé typy dobrých nebo alespoň přijatelných výsledků. Jen jeden: potvrzení současných vládnoucích sil ve funkcích. Jakýkoli jiný výsledek by nebyl jen horší, byl by rovnou zcela nepřijatelný.

Až do této věty jste v tomto textu četli skutečnou charakteristiku přístupu politiků i médií hlavního proudu k aktuální společenské a politické realitě (snad jste si nemysleli, že takto vidím svět já). A nejen naši. Na české, evropské i světové politické scéně už nekoexistují vedle sebe v demokratické soutěži se potýkající různé ideové a politické koncepty, různé politické programy, různé koncepty v přístupu ke vztahu mezi státem a jednotlivcem. Z pohledu pečovateli o naši politickou a společenskou korektnost jsou tu dnes už jen síly přijatelné a síly zcela nepřijatelné. Bez nancí. Nepřijatelné nelze přijmout. A české specifikum je v tom, že přijatelné jsou u nás úplně všechny ve vládě a všechny, co jsou dnes mimo vládu, jsou nepřijatelné. Takže jediným logickým vyústěním těchto postojů je tento závěr: volby nesmějí dopadnout nepřijatelně, je tedy třeba bezpečně a tvrdě kontrolovat jejich výsledek, nebo je rovnou zrušit. Tento závěr pochopitelně nehlásá

vládnoucí garnitura otevřeně a explicitně, ale vše, co koná, koná právě v jeho intencích.

Stejně tak je podle dnešní vlády a spřátelených médií a struktur nutno zrušit svobodnou výměnu myšlenek, protože myšlenky už se nedělí na různé chytré nebo různě pitomé, ale jen na přijatelné a nepřijatelné. Nepřijatelné nelze přijmout, nelze trpět jejich přítomností ve veřejné debatě. Proto je nutno přijít s metodami, jak nepřijatelné myšlenky vyloučit z veřejné debaty.

Žijeme v bezalternativní době.

Demokracie nám už nemůže

nabídnout různé typy dobrých

nebo alespoň přijatelných výsledků.

Jen jeden: potvrzení současných vládnoucích sil ve funkcích. Jakýkoli jiný výsledek by nebyl jen horší, byl by rovnou zcela nepřijatelný.

Kouzlo demokracie je ale právě v tom, že demokratické mechanismy mohou zplodit i problematické, hloupé, zlomyslné či nepoctivé ovoce. A v rámci konkurence idejí jsou ty méně prospěšné nakonec i méně úspěšné. Demokrat se pozná podle toho, že hájí strom demokracie i tehdy, když ten strom nese plody, které demokratovi nechutnají. Jenže toto vše jsou dnes jen idealistické výkřiky posledních zastánců svobody. Dnes moc drží ti, kdo nám vysvětlí, že neregulovaná demokracie se přežila.

Poslouchejme dobře prosazovatele utahování šroubů. Pokud přeložíme jejich slova do češtiny, vyjde nám toto: je nutno zabránit situaci, kdy by lidé odmítli dobro a kdy by zvolili zlo. Proto je nutno omezit jejich možnost odmítat a jejich možnost volit. Proto je třeba suspendovat demokracii.

9. 1. 2025

Předplatné IVK na rok 2025

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 1000 Kč.

Studentské předplatné 500 Kč.

predplatne@institutvk.cz